

Nr 104.

Ankom till riksdagens kansli den 21 april 1937 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beredande av fri flyttning från Boden för vissa där tjänstgörande militära befattningshavare m. fl.

(1:a avd.)

I en den 19 februari 1937 dagtecknad proposition, nr 118, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att rätt till ersättning för flyttning från Boden till annan ort inom riket må enligt av Kungl. Maj:t närmare angivna bestämmelser kunna tillkomma — förutom officerare och underofficerare jämte vederlikar vid i Boden förlagda truppförband, staber och anstalter eller efterlevande familjemedlemmar till sådana beställningshavare — jämväl innehavare av å stat upptagen arvodesbefattning vid samma truppförband, staber eller anstalter, vilken efter att i minst fem år hava uppehållit befattningen avgår från densamma, ävensom efterlevande familjemedlemmar till avliden innehavare av dylik befattning.

I anslutning till vissa av 1925 års riksdag godkända grunder för säkerställandet av rekryteringen av befälskårerna vid vissa i Boden förlagda truppförband har Kungl. Maj:t genom beslut den 13 januari 1928 meddelat bestämmelser angående passagesystem för vissa i Boden förlagda truppförband m. m., vilka bestämmelser också innehålla vissa föreskrifter rörande ersättning för flyttningskostnad. Sålunda stadgas, bland annat, att därest beställningshavare vid i Boden förlagt truppförband, å vilken bestämmelserna rörande passagesystem äga tillämpning, icke begagnat sig av i samma bestämmelser åsyftad rätt till transport från Boden utan vid pensionsålderns inträdande kvarstår vid truppförband därstädes, må han för kostnaderna för flyttning, som han inom ett år efter erhållet avsked på grund av uppnådd pensionsålder företager från Boden till annan ort inom riket, åtnjuta ersättning enligt de i 9 kap. av tilläggsbestämmelserna till de militära avlöningsreglementena angivna grunder. Vidare stadgas, att därest beställningshavare, å vilken bestämmelserna rörande passagesystem äga tillämpning, avlider under tid då han är anställd vid något av berörda truppförband, må hans familjemedlemmar för kostnaderna för flyttning, som de senast inom ett år efter dödsfallet företaga från Boden till annan ort inom riket, åtnjuta er-

sättning enligt de grunder, som angivas i 9 kap. 2—4 §§ av berörda tilläggss bestämmelser.

I sitt på sin tid avgivna utlåtande över 1930 års försvarskommissions betänkande anförde Svenska underofficersförbundet, bland annat, att de nyss omnämnda bestämmelserna om fri flyttning från Boden för viss personal vid passagetruppförbanden därstädes efter uppnådd pensionsålder ävensom för efterlevande till dylik personal borde utsträckas att gälla samtliga officerare och underofficerare vid Bodens truppförband m. m.

Vid framläggandet av propositionen nr 225 till 1936 års riksdag, angående försvarsväsendets ordnande, anförde föredragande departementschefen i förevarande hänseende (s. 478), att han funne sig böra tillstyrka det av Svenska underofficersförbundet framförda förslaget, att bestämmelserna beträffande fri flyttning under vissa förutsättningar vid pensionsavgång för officerare och underofficerare, tillhörande de s. k. passagetruppförbanden i Boden, samt för denna personals efterlevande skulle utsträckas att gälla jämväl officerare och underofficerare vid övriga i Boden förlagda truppförband och staber m. m.

I särskilda utskottets utlåtande nr 1, i anledning av bland annat förenämnda proposition, föranledde departementschefens anförande i berörda del icke något yttrande från utskottets sida. Däremot hemställde utskottet, att en i anledning av propositionen inom andra kammaren väckt motion, nr 766, vari föreslagits, att de ifrågakvarande bestämmelserna skulle utformas att gälla »för officerare, underofficerare och vederlikar vid i Boden förlagda truppförband, staber och anstalter», i den mån densamma icke kunde anses besvarad genom utskottets hemställan i andra delar, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottets utlåtande i nämnda del blev sedermera av riksdagen godkänt.

I anledning av vad sålunda i förevarande hänseende förekommit har departementschefen anmält sin avsikt att för Kungl. Maj:t framlägga förslag till bestämmelser om den utvidgning av rätten till fri flyttning från Boden, som i försvarspropositionen till förra årets riksdag avsågs, därvid möjligheten att tillerkänna dylik förmån jämväl åt officerares och underofficerares vederlikar icke läser böra vara utesluten. Innan så sker, har departementschefen emellertid ansett sig böra upptaga ytterligare ett spörsmål av liknande innebörd, vilket icke var föremål för prövning i samband med försvarspropositionen.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 5 november 1936 har *militärbefälhavaren för övre Norrland* hemställt, bland annat, att föreskrifterna rörande fri flyttning för befattningshavare vid vissa i Boden förlagda truppförband måtte utvidgas till att gälla även för befattningshavare, vilka förordnats till och i minst fem år upprätthållit arvodesbefattning vid i Boden förlagda truppförband, staber och anstalter. Militärbefälhavaren har såsom skäl därför anført, att avsaknaden av dylik rätt till fri flyttning medfört, att de svårigheter, som säkerligen alltid komme att finnas för att besätta s. k. arvodesbefattningar i Boden, sedan till övergångsstat tvångsvis överförda icke längre funnes att

tillgå härför, ytterligare ökats. Sålunda saknades för närvarande sökande till två dylika arvodesbefattningar i Boden, vilka fördenskull måste upprätthållas genom underofficerare på stat. För att öka möjligheten att besätta arvodesbefattningarna syntes det vara synnerligen angeläget att söka göra dessa befattningar begärliga genom att tillerkänna rätt till flyttning vid avgång från dylik tjänst. Sådan ersättning syntes dock böra utgå endast till sådana, vilka i minst fem år uppehållit dylik befattning.

Arméförvaltningens civila departement har i utlåtande i ärendet den 11 december 1936 anført, bland annat, att departementet ansåge såväl med hänsyn till statsnyttan som ur billighetssynpunkt skäl tala för att åtgärder vidtoges för att det med den berörda framställningen avsedda syftet måtte tillgodoses. Mot de av militärbefälhavaren föreslagna villkoren för åtnjutande av ersättningen i fråga hade departementet intet att erinra.

Departementschefen har för egen del anført följande:

På sätt arméförvaltningens civila departement anført tala åtskilliga skäl för att den rätt till fri flyttning vid avgång från tjänst, som för närvarande tillkommer vissa befattningshavare vid de s. k. passagetruppförbanden i Boden, utsträcker till att omfatta jämväl arvodister i Boden, vilka innehaft sina befattningar en viss minimitid. Detta framstår ur personalens synpunkt desto mera berättigat i och med att den ifrågavarande rätten enligt fjolårets riksdagsbeslut utsträcker till att gälla för officerare och underofficerare m. fl. vid samtliga i Boden förlagda truppförband, staber och anstalter. Men jämväl ur statens synpunkt lär en dylik anordning vara lämplig, i det anledning förefinnes till antagande, att de nuvarande svårigheterna att besätta arvodesbefattningarna därigenom skulle i icke ringa grad lättas.

Vid ett utsträckande av rätten till fri flyttning till att omfatta jämväl de ifrågavarande befattningshavarna — därvid på sätt myndigheterna anført såsom villkor lär böra uppställas, att vederbörande innehaft befattningen i minst fem år — synes mig jämväl skäligt, att efterlevande familjemedlemmar till innehavare av arvodesbefattning i Boden, vilken avlidit innan förordnandet upphört, erhålla samma rätt till flyttningsersättning som efterlevande till avlidna officerare och underofficerare i Boden.

Såsom jag förut i dag anført har jag däremot icke funnit skäl tillstyrka en föreliggande framställning om utsträckande av rätten till s. k. rekreationsresor för vissa beställningshavare i Boden till att gälla även innehavare av arvodesbefattningar.

Till ett utsträckande av rätten till fri flyttning på sätt jag i det föregående föreslagit lär böra inhämtas riksdagens medgivande.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må medgiva, att rätt till ersättning för flyttning från Boden till annan ort inom riket må enligt av Kungl. Maj:t närmare angivna bestämmelser kunna tillkomma — förutom officerare och underofficerare jämte vederlikar vid i Boden förlagda truppförband, staber och anstalter eller efterlevande familjemedlemmar till sådana beställningshavare — jämväl innehavare av å stat upptagen arvodesbefattning vid

samma truppförband, staber eller anstalter, vilken efter att i minst fem år hava uppehållit befattningen avgår från den samma, ävensom efterlevande familjemedlemmar till avliden innehavare av dylik befattning.

Stockholm den 20 april 1937.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Nilsson* i Gränebo, *Nilsson* i Malmö, *Svensson* i Kompersmåla, *Borell*, *Nilsson* i Landeryd, *Pauli*, *Lindström*, *Jonsson*, *Larsson* i Varberg, *Rahmn* och *Englund*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Törnkvist*, *Eriksson* i Stockholm, *Persson* i Falla, *Andersson* i Höör, *Jonsson* i Eskilstuna, *Svensson*, *Ward*, *Andersson* i Södergård, *Isacsson*, *Olsson* i Staxäng och *Bergvall*.
